

Mythologia, Venise, 1567 - VI, 01 : De Phaethonte

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[61-62\] : De Phaethonte](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VI

[Mythologia, Francfort, 1581 - VI, 01 : De Phaetonte](#) est une version augmentée de ce document

---

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VI

[Mythologie, Paris, 1627 - VI, 02 : De Phaëton](#) est une transformation de ce document

---

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VI

[Mythologie, Lyon, 1612 - VI, 01 : De Phaëthon](#) est une transformation de ce document

---

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - VI, 01 : De Phaethonte, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 08/08/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/873>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) , Res/4
Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination 167v°-169r°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Phaéton](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

Mythologię

erudeliter Phaethontem oppresisset, quam paterna indulgentia, & nimis facile ab ipso patre exaudita: filii preces? Quod si Dii non tam faciles aliquando hominibus precantibus fuissent, multe calamitates, multa pericula, multe cedes fuissent à virorum bonorum capitibus depulit. Ut igitur ex quo animo ferremus quid à Dii impetrare non possumus, multa excoigitata, &, ut susuiter à vulgo imbiberen, fabulis inuoluta fuerunt. Neque enim cum quid frustra precamur, continuo in desperationem est cadendum; quod insulsi plerique homines fecerunt, qui cum votorum suorum non fuissent facti compotes, vel Deos nullos esse dixerunt, vel res humanas non curare, 10 vel omnia inexplicabili & certa fatorum serie trahi; resque diuinæ suæ in scitæ, non ingenii sui imbecillitatem, diuinæ naturæ subiecerunt. Ut igitur ex quo animo nostras preces irritas fuisse aliquando perferamus, Deorumque immortalium consilium in bonam partem acciperemus, & ea quæ dicta sunt de Phaethonte, & alia complura his similia, finxerunt antiqui: quæ imperitorum multitudini aniles nugæ, & res ridiculae videntur: at si quis rectè consideret viuieram fabularum naturam, illas ad humanam vitam in melius vertendam excoigitatas fuisse sentier. At nunc de Phaethonte quæ memoriz prodiit sunt ab antiquis perquiramus.

20

De Phaethonte,

Cap. I.

Phaethon Clymenes Nymphæ & Solis filius fuisset dicitur; qui cum Epapho Ioui filio non cederet, seque Solis filium esse gloriaretur, hunc fallo gloriati inquit ε paphus, ut ait Ouid.lib. i. Metam.

30

Nunc Epaphus magni genitus de semine tandem
Creditur esse Iouis: perq; urbes iunctæ parenti
Tempia tenet. fuit huic animis æqualis & annis
Sole fatuus Phaethon: quem quondam magna loquentem,
Nec sibi cedentem, Phœboq; parente superbum
Non tulit Inachides: matriq; ait omnia demens,
Credis: & es tumidus genitoris imagine falsi.
Erubuit Phaethon, iramq; pudore repressit,
Et tulit ad Clymenen Epaphi coniucta matrem.

40

Que scripta sunt etiam a Zeze chil. 4. hist. 137. At Paulianus in Atticis Cephalii satu natum esse ex Aurora Phæthonem scribit, quod etiam testatur Heodus ita in Theogonia;

Τελεύταις τις πίστα γέλασετο,
Αἰτίνας βασικής, της ἀρδεσσας αράτο.
αὐτόπτην εφάλη φυγάσσει φάζηπον εἰτ
Ιθέας φαῖτες δεῖος οὐρανος αἴρει.

Memnona Tithono peperitq; Aurora nigrantium
Aethiopum Regem. Tithono huc Emathionem.
Edidit huc rursus Cephalo coniuncta decorum,
Et fortè Phæthona parem Dii macte supernis.
Fabulati sunt igitur Phæthonem Epaphi contumeliis inflammatum, ut nobilitatem sui generis viuieris hominibus patre faceret, ad Solem patrem suū contendisse, & precibus tandem impetrasset, ut is pollicretetur iurando, quidquid Phæthon poposcisset, se concessurum: Ium vero Phæthon rogauit ut currum

currum, lucisq; administrationem sibi per vnum diem concederet: id cum graniter ferret Sol, neque tamen negare posset, quod iurando affirmauerat, nultis rationibus conatur filio persuadere ne rem tam arduam, tamq; difficilem aggredieretur, quæ multo maiorem periculam & animi constantiam requireret. Verum cum nihil neque monendo neque deterrendo neque rogando, ut ab re tanta abstineret, proficeret, invitus illi currum habenasque equorum tradidisse dicitur: ut luculentissime scripsit Ouid. 2. Metamor. & Lucianus in dialogis Deorum. Cum igitur acceptum currum ob metu Scorpionis, retinere intra certam viam Phaethon ignorasset, effecit ut modo terrarum orbis acerbitate caloris propinquioris conflagaret, regionesque vel ad cardines mundi insuetum vitium sentirent, modoque tellus Aethiopum grauissimis & insuetis frigoribus premeretur. Id cum sensisset Iupiter veritus ne genus animantium penitus periret, fulmine celesti Phaethonem de curru deiecit; qui ad ripas Eridani fluminis cecidit, ut ait Apollon. libro quarto Argonauticorum;

12' Quæde rixæq; pias spumas
Est curv' albatore; Tuncq; opis Cœpus impetu
Quæd' qæstus arietis dampno inlato
Alpore in æquorū ornatissimis. 13' Tegu mūnus
Tremuntq; arietum dampno cœrantes æstis.
Ultima ad Eridani Minyæ venere fluenta,
Pectus quo ardenti percussus fulminis igne
Semiustus cecidit Phaethon, currumq; paternum
Liquit in aeriis campis. ibi nunc quoque fluctus
Vulnus olenit vistum grauiter, fumosq; vaporant.

10

20

Est autem in regione Celtarum locus ille, in quem cecidisse Phaethon dicitur; ubi latentes fontes Eridani ad Pyrenchos montes, sicuti testatur Diony-
sius in descriptione orbis, in his;

14' in æquorū fuso, quæ lucta salto
dixili, etq; ex calidissimis æquorū.
15' cui æquorū istudq; ait vixit
æquorū vixitq; luctansq; vixit.

30

Hic Pyrenchos montes, Celtasq; videbis,
Non procul Eridani distantes fontibus: illuc
Tempore nocturno deserta ad flumina fratrem
Heliades luxere suum Phaethonta cadentem.

Nam fama est eius sorores, quæ commemo rate sunt cum de Sole ageremus,
a leo grauiter mortem Phaethontis tollisse, ut assidue lugentes Deorum mi-
sericordia in populos fuerint conuersi: ut ionuit Ouid. lib. 1. de Ponto;

Vos quoq; felices, quarum clamantis fratrem
Cortice velauit populus ora nouo.

40

Harum lachrymæ in electrum fuerunt conuersi, ut ait idem poeta in libro secundo Metamorph.

Inde fluunt lacrymæ: stillataq; sole rigescunt
De ramis electra nouis, quæ lucidus amnis
Excipit; & nuribus mittit gestanda Latinis.

Hæc illa sunt, quæ de Phaethonte ab antiquis fabulose dicta fuerunt. Phæ-
thon Solis & Clymenes filius dicebatur, quia cù ardor aut inflammatio,
quæ

Mythologiarum

que è sole proficitur: nam ardor significat. Huic Clymenen dixerunt esse matrem, quæ aqua est, et quod inundare significat, fuit vocata. sensit enim Anaxagoras & Heraclitus stellas esse ignatas, inque vaporibus ali, qui per vim solis è terra extrahuntur: nam cum vapores illi inflammati fuerint, cum vehementer est calor, quod etiam patet per zellos dies: cum enim sunt crassiores terre vapores, iisque calefunt à sole, quod etiam magis accidit imminentibus imbris, tum magnus & intollerabilis prope fit zetus; quare Phaethon Solis & Clymenes est filius, eorum vaporum scilicet ardor, qui à sole excitantur. At si Cephalo & Aurora filium esse Phaethontem putarunt, quia Cephalus & ipse Sol auctori omnium principes esse creduntur, nascitus enim ardor è solis virtibus per cursum. Fabulantur hunc currum à Sole patre impetrasse, quia late vagatus sit ardor ille. Multasque insueras grauioribus caloribus provincias depopulatus sit. Ego enim sane per hanc fabulam eximiam aliquam siccitatem, aut eximium & inauditum calorem contigisse aliquando crediderim ob certum planetarum congressum sole in extrema parte Librae sub finem Septembris existente, quare finixerunt antiqui Phaethontem, ante quam ad Scorpionem accederet, cuius metu decidisse. Finixerunt cum in ea parte præcipue signiferi delirasse, quæ est ultima Libra in Scorpionem, ubi via dicitur vix: quæ gradus decem utrinque continet. Cum enim Solis currus eō peruenisset, neque ramen per beatitudinem dierū zetus ceßaret, creditus est Solis currus viam suam reliquisse, atq; inde locus datus est fabule. Nihil fuit ignus aliud Phaethontis fabula, nisi ob nonnullarum errantium stellarum congressum siccitas ex miseria: qui dicitur ad ripas fluminis Eridani decidisse, quia inundationes hanc siccitatem plerunque consequi solent, vel pestilentia, vel terræ motus, vel annona penuria. Nam cum cum mirus calor solis terraque siccitas Galliam & Greciam, & Italiam anno salutis nostræ 1242. invaserit, tanta vis pestilentia anno sequenti coorta est, ut vix unus ē de ē millibus hominum superfuerit. Istud ipsum aliquando contigit in Aegypto, & in Asia post eximiam siccitatem & post eximas inundationes; nam duodecim vibes una nocte Tiberio Cæsare imperante terræmotu deuastatae sunt. Atq; Anaximander ex observatione syderum non solum tempestates, sed etiam subterraneos ventos Lacedamonii futuros predixit. Hunc fuisse delectum fulmine à Iove apud Eridanum flumen fabulantur, quis ut Orionis sic Eridani exortu magna vis imbrum sibi concitat, quare in Aratzis verbis illum magnas habere vites inquit Cicero, cum ita verterit;

Hac etiam Eridanum cernes in parte locatum,
Cœli funestum magnis cum viribus amnet.

Id autem ita fictum est, quod fulmice fuerit deictus; quia vapores per calorem elati in sublimi aëris parte in angustum à circumstanti frigore compulsi, (est enim illa pars aëris, ubi cessant radii solis à terra remissi, frigidior.) tonitrus, & fulgura, & fulmina emiserunt ac detruerunt, donec calor ille denique dissiparetur. Ea de causa & Iupiter ilum de curru deictisse dicitur, & siquam terum mortalium labantem videret, refecisse, nam Iupiter modo aës est, modo mens diuina, à quo aere frigidiorē denique facta recreata sunt aliquando præ exulta & extincta ob zelum animantia. Fama eis sorores adeo miserabiliter mortem Phaethontis luxifile, ut Deorum misericordia fuerint in populos commutatae. Hoc nihil aliud significat, nisi ex hu-

more

more & calore solis illo eximio multa postea arborum plantarumque genera nasci solent. veruntamen ubi calor materiz facultatem superaret, non amplius est generationis, sed corruptionis autor. Succus autem qui vel e corporibus animalium vel ex arboribus extremus effluit, propter vim intimam expellentem crassior est, quare electrum ex illis arboribus tum primum lacrymantibus effluxisse dicunt. Fuerunt qui haec ad historiam prius detorquent: nam omnes fabulae habent aliquam historiz partem tanquam fundamentum. scribit Zer. hist. 127. Phaethontem filium fuisse cum iisdam Regis, qui cum currum agitaret ad ripas Padri Celtarum flouii in flumen delapsus interierit, quem tanto cum animi mortore luxerunt sorores, ut flup de tactu sint, quare dicta sunt in arbores commutatae. Nam Plutarchus in Pyrrho post diluvium primum Thesprotorum & Molosorum Regem Phaethontem fuisse scribit: quem Lucianus in Dialogo de Astrologia Solis idcirco filium, currumque accepisse credidit, quia solis cursum primus apprehenderit. fuerunt qui Phaethontis fabulam inde detortam esse dicant, quod vastus cometa solaris natura in nonnullis locis tandem dissolutus intolerabiles effusus efficerit. Est enim ea cometarum natura, siue sic vapor circa sydera collectus, siue per se praelongus existat, qui paulatim extinatur, sine alia quavis de causa oriatur, ut siccitas, & effusus, & aquarum penuria consequatur, quia propensiores sunt ad inflammationes aeris vapores, quam ad pluviam. Quod attinet ad mores, deprimere nonnullorum arrogantium per haec voluerunt, qui nihil sibi non tribuant, nihilque se necesse propter nobilitatem arbitrantur; quae arrogantis homines plerunque trahit in magnas calamitates. At nunc de Autora dicamus.

De Aurora.

Cap. II.

Auroram filiam fuisse Hyperionis ac Thiz, Solisq; & Lunae sororem, declarauit Hesiodus in Theogonia his carm.

Baet d'Heis et piste, Aurora piste et hys, 30
d'el, et mazze l'ezzelones qanis
Alaz' en et d'el, et d'pate l'ezze l'ezze,
T'ezz' l'ezzelones qan piste le piste et piste.
Thia parit solem magnum, Lunamque nitentem,
Auroram, que seit lucem mortalibus aliam.
Celicolisque Deis cunctis; Hyperionis almi
Semine concepit nanque illos Thia decora.

Alli Titanis & Terra filiam esse Auroram crederunt. Hanc solis praeuiam, sicut Aurora primum luciferum, dixerunt antiqui: quippe cum solem citto oriturum nuntiet mortalibus, vixit Orpheus in hymno in Auroram;

Auram Sunu trentu diuina pudente
Nuntia Titanis celesti, lateq; nitentis.

Huic digitos roseos tribuit Homerus propriet colorem rubieundum, aut sub rubentem, quam in aurea sede vehi dixit in hymno in Venetum;

de'z' d'z' t'z' d'z' z'p'z' d'z' t'z' d'z' d'z'
d'z' t'z' p'z' z'p'z' d'z' d'z' d'z'
Ut vestra de gente parem Diis, aurea sedes
Quam vehit, atripuit Tithonum Aurora maritum.

V u Fabulati